

Stanje na trgu z žiti

mag. Marjeta Bizjak

Direktorat za kmetijstvo

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ljubljana, 22. 11. 2019

Splošni podatki o kmetijstvu v letu 2018

- Ekonomski rezultati kmetijstva na skupni ravni so se leta 2018 izboljšali
- Skupna vrednost **kmetijske proizvodnje je znašala okoli 1,37 milijarde €** (11,2% več kot v 2017)
- Bruto dodana vrednost v kmetijstvu je znašala 551 mio € (25,7 % več kot v letu 2017)
- Kmetijstvo* prispeva k **bruto domačemu proizvodu (BDP) 1 % (v 2017 1,2 %)**
- Delež BDV* v skupni ustvarjeni dodani vrednosti je 2,1 %. (2017 pa 2,2%)
- **Zaposlenih v kmetijstvu** je 77.900 PDM, faktorski dohodek na PDM je 6.909 € (EU 28 18.077 €)
- **Izvoz agroživilskih proizvodov** je 1.393€; (9,7 % več kot v 2017)
- **Uvoz agroživilskih proizvodov** je 2.330 mio €; (64,6% več kot v 2017)

* *kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo*

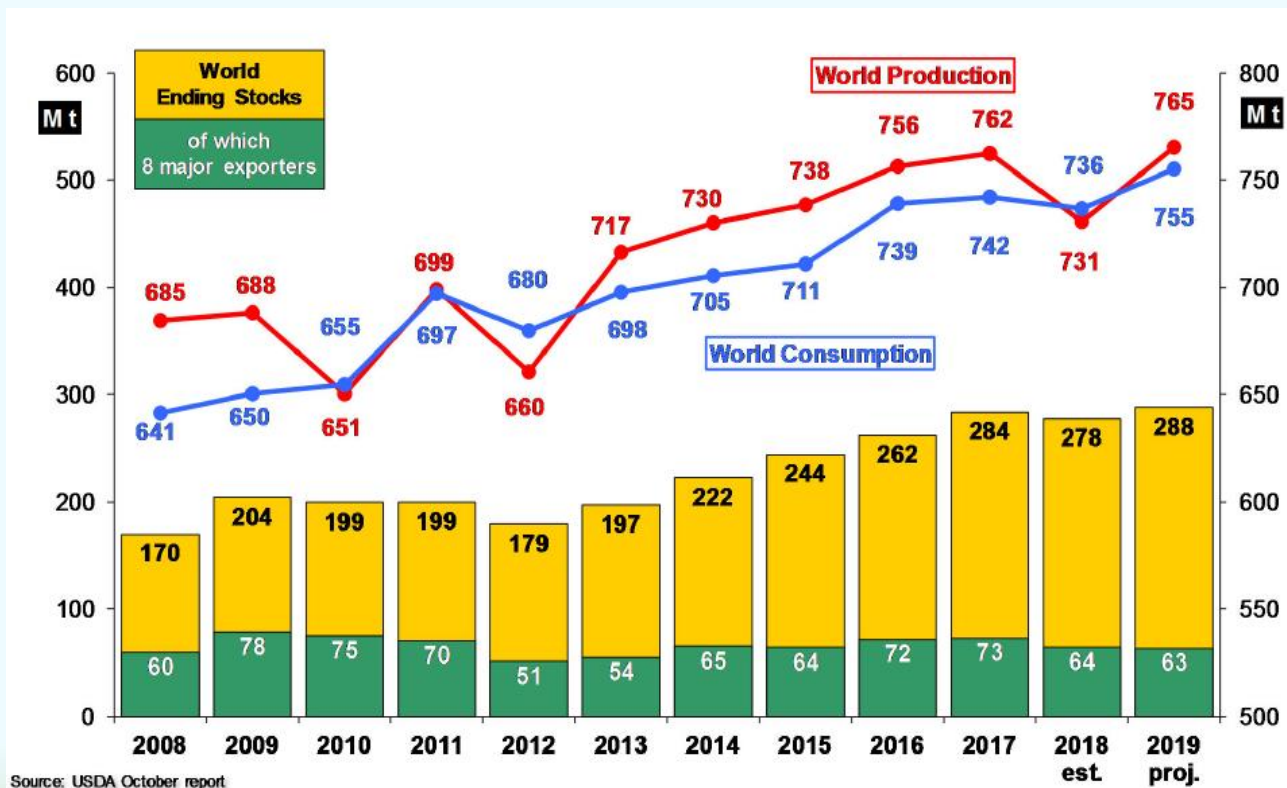
Splošni podatki o kmetijstvu v letu 2018

- Število kmetijskih gospodarstev (KMG): nekaj manj kot **70 tisoč**, nadaljuje se trend zmanjševanja, od leta 2000 je 17 tisoč KMG manj

- Povprečna velikost kmetije:
 - **6,9 ha KZU**
 - **7,5 GVŽ**

- Kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) je **477,3 tisoč ha** (0,9% manj kot v 2017):
 - 58,1 % travnikov (277,2 tisoč ha)
 - 37 % njiv (172,3 tisoč ha)
 - 6 % trajnih nasadov

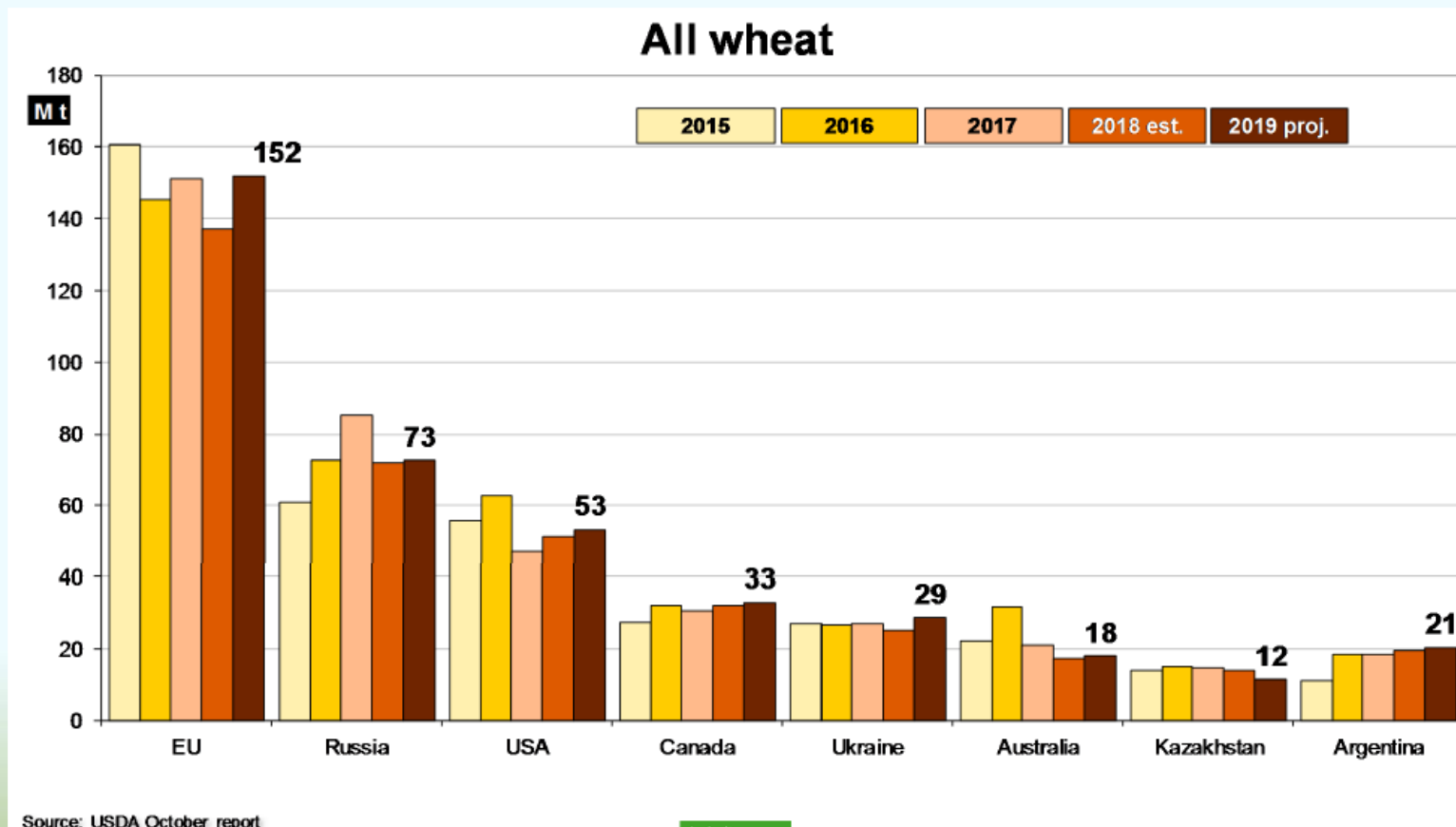
Svetovna pridelava in poraba pšenice

- Po zadnjih ocenah USDA - poročilo za september 2019, naj bi svetovna pridelava pšenice v letu 2019 znašala 765 mio ton, kar je 4,5% več kot leta 2018
- Svetovna poraba pšenice pa naj bi se povečala iz 736 na 755 mio t
- Glede na to, da je bi bila poraba in pridelava v letu 2018 praktično izravnana, v letu 2019 pa je pričakovan pridelava 10 mio t višja od pričakovane porabe, motenj na trgu ni pričakovati. Tudi skupna svetovno zaloga pšenice ostaja nad dolgoletnim povprečjem

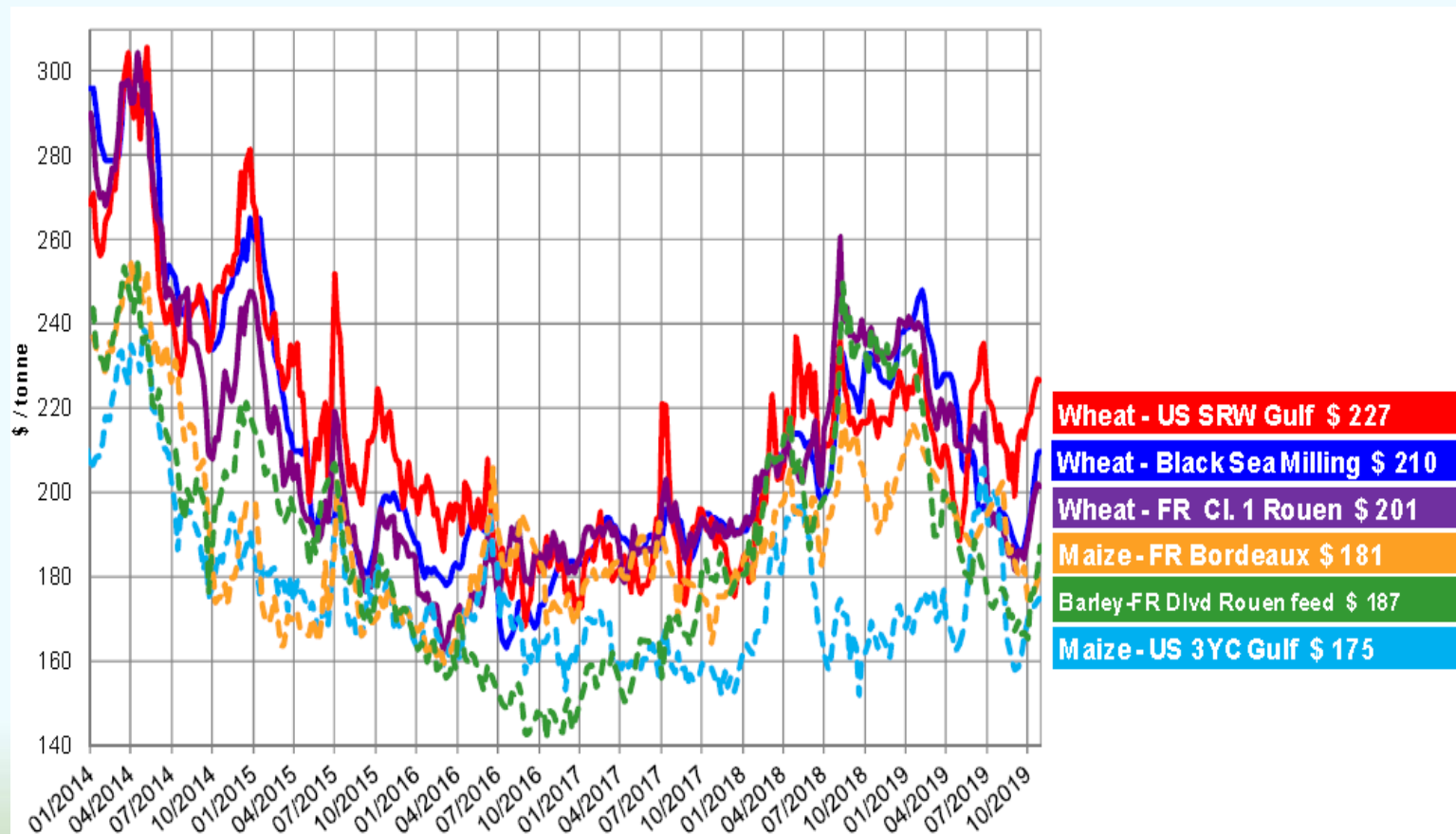

Pridelava pšenice v največjih svetovnih pridelovalkah

Svetovne cene žit

Vir: EU Komisija-sestaneek UO za kmet. trge-oktober 2019

Površine žit v EU 28

EU 28- 2019 Area Forecast

EVOLUTION OF THE EU CEREALS AREA					
Million ha	2017	2018	2019 Sept fcst	2019 Oct fcst	% change 2018/2019
TOTAL	55,2	55,1	56,5	56,6	2,8
Soft wheat	23,4	23,0	23,9	23,9	3,8
Durum wheat	2,5	2,5	2,3	2,3	-6,7
Barley	12,0	12,3	12,2	12,2	-0,4
Maize	8,3	8,3	8,8	8,9	6,7
Rye	2,0	1,9	2,2	2,2	14,2
Oats	2,7	2,8	2,7	2,7	-3,7

Sources : DG AGRI - G4

Skupna pridelava žit v EU 28

EU 28- 2019 Production Forecasts

EVOLUTION OF THE EU CEREALS USABLE PRODUCTION					
Million tonnes	2017/2018	2018/2019	2019/2020 Sept fcst	2019/2020 Oct fcst	% change 2018/2019
TOTAL	305,3	290,2	312,3	315,6	8,8
Soft wheat	142,0	128,5	145,0	147,0	14,4
Durum wheat	8,7	8,7	7,8	7,8	-10,3
Barley	58,3	56,0	61,4	62,4	11,4
Maize	64,8	69,1	66,5	66,6	-3,6
Rye	7,2	6,1	8,2	8,3	36,1
Oats	8,1	7,7	7,7	7,7	0,0

Sources : DG AGRI -G4

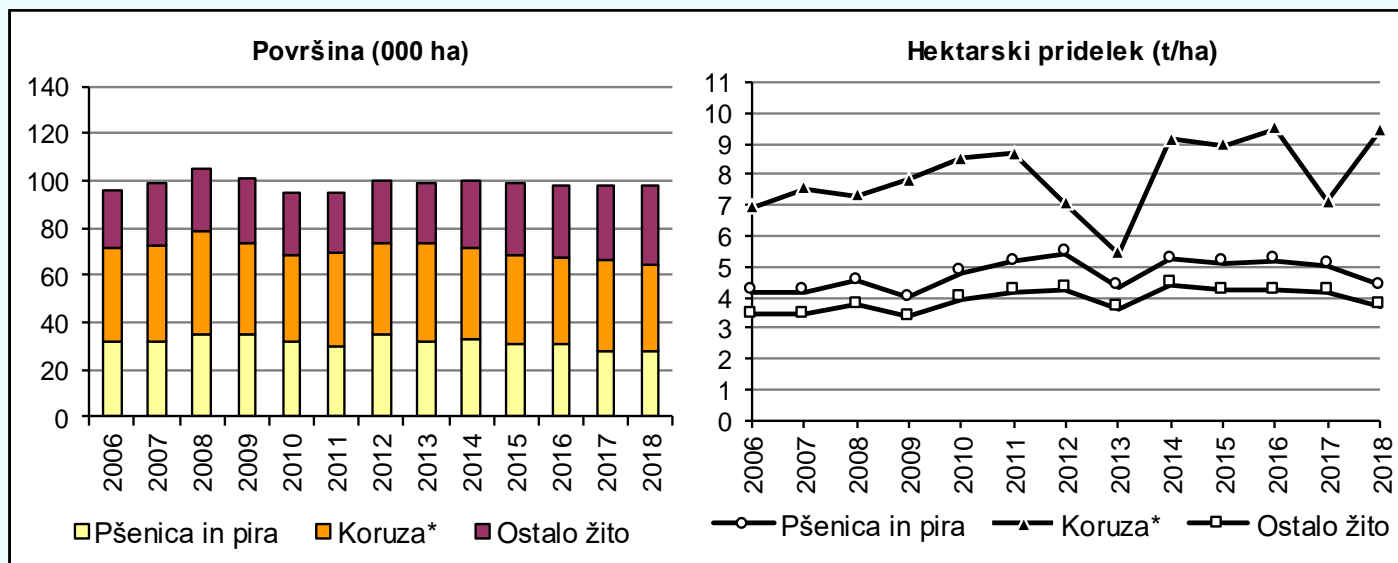

Cene pšenice v EU v 45. tednu (4.11. – 10.11.2019)

PŠENICA	Cena (EUR/t)	Sprememba od predhodnega obdobja	Sprememba od predhodnega obdobja (%)
BELGIJA	185,00	-1,00	-0,54%
BOLGARIJA	155,82	0,44	0,28%
ČEŠKA	165,28	4,80	2,99%
DANSKA	N.P.		
NEMČIJA	174,50	4,85	2,86%
ESTONIJA	N.P.		
GRČIJA	N.P.		
ŠPANIJA	195,27	1,64	0,85%
FRANCIJA	175,12	-3,54	-1,98%
HRVAŠKA	160,92	-0,92	-0,57%
ITALIJA	184,62	5,66	3,16%
LATVIJA	163,01	3,53	2,21%
LITVA	161,15	0,08	0,05%
MADŽARSKA	153,04	-2,24	-1,44%
MALTA	N.P.		
NIZOZEMSKA	N.P.		
AVSTRIJA	N.P.		
POLJSKA	162,56	3,81	2,40%
PORTUGALSKA	201,17	-1,17	-0,58%
ROMUNIJA	159,17	0,37	0,23%
SLOVENIJA	176,83	-7,46	-4,05%
SLOVAŠKA	152,16	-5,27	-3,35%
FINSKA	140,00	0,00	0,00%
ŠVEDSKA	N.P.		
VELIKA BRITANIJA	185,78	14,58	8,52%

Vir: ARSKTRP-TIS

Površine in hektarski pridelki žita v letih 2006-2018

Vir: SURS

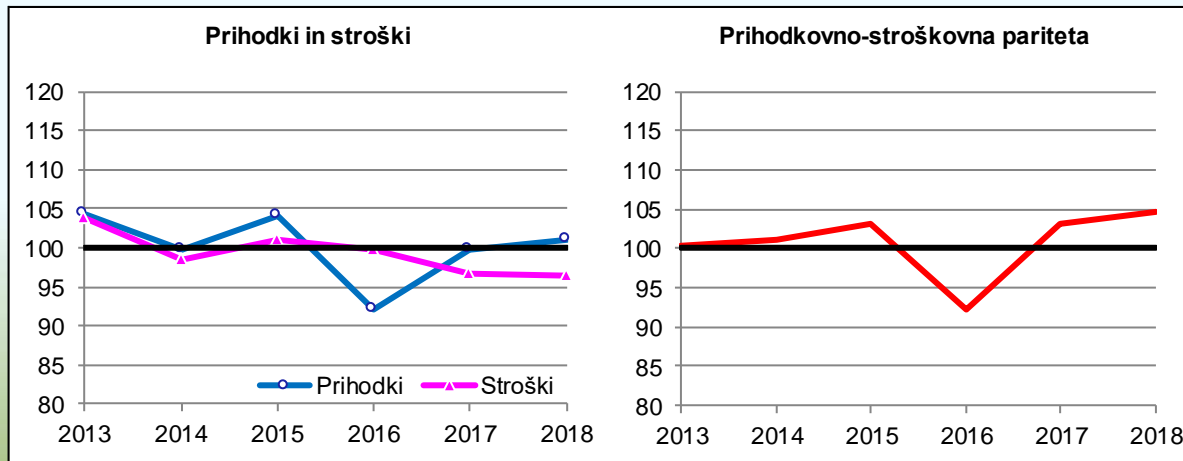
- Skupna **površina žita** se je v obdobju **2006-2018** gibala med **95 - 106 tisoč ha**.
- V tem obdobju z žitom zasejanih med **54 - 58 % njiv**.
- Žita prideluje 33 tisoč KMG, **povprečno na KMG je 3, 00 ha**.
- Pridelovalna površina žita je v letu 2018 ostala na ravni iz leta 2017 in je z 98 tisoč hektarji malce pod ravni povprečja zadnjih petih let (2013–2017)

Ekonomičnost pridelave pšenice v 2018

- Med spraviom letine 2018 je bila odkupna cena pšenice za 3 %, odkupna cena ječmena pa za kar 11 % višja kot v enakem obdobju leta prej.
- Kljub izboljšanju prihodkovno-stroškovnega razmerja pa se je leta 2018 ekonomičnost pridelave pšenice zaradi količinsko in kakovostno slabše letine poslabšala, pri ječmenu pa je zaradi pomembno višjih odkupnih cen ostala bliže ravni preteklega leta.
- Ekonomski rezultati so povprečju pri pšenici ostali pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja, ki so ga zaznamovala velika nihanja tako v obsegu pridelave kot v višini odkupnih cen.

Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2013–2017 = 100)

Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja 2014-

2018

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2014	2015	2016	2017	2018*	2014	2015	2016	2017	2018*
Žito skupaj z rižem, od tega:	149.113	199.177	189.099	252.812	253.411	385.278	343.262	346.602	411.661	434.412
- pšenica	51.913	61.173	62.152	87.196	87.581	142.415	145.836	166.754	171.897	176.992
- ječmen	5.412	10.640	5.566	23.008	14.434	33.604	26.429	22.142	31.493	24.647
- koruza	88.744	124.102	118.600	137.616	146.539	188.499	153.326	138.343	191.066	216.340
- riž	1.733	1.789	1.665	2.138	2.386	8.716	8.078	8.399	8.986	9.642

Vir: SURS, preračuni KIS, * začasni podatki

Bilanca porabe žita v Sloveniji

- V Sloveniji porabimo med **0,8 in 1 milijon ton žita letno**, kar je več od domače pridelave.
- Po prvih ugotovitvah je bila leta **2018 domača poraba žita 879 tisoč ton**, kar je za dober odstotek več kot leta 2017 in za skoraj 3 % več kot v povprečju zadnjih petih let.
- V zadnjih petih letih se je okoli **61 % žita porabilo za krmo**, od tega je bilo 64 % koruze.
- **Dobro četrtno žita (29 %)** se je v enakem obdobju v povprečju porabilo za **prehrano**, od tega je bilo **84 % pšenice**.
- Stopnja samooskrbe z žitom je bila leta 2018 68 %, kar je za 5 odstotnih točk več kot leto prej in na ravni povprečja zadnjega petletnega obdobja
- Stopnja **samooskrbe s pšenico** je bila v letu 2018 **40 %**, z ječmenom 69 %, s koruso pa 86,7 %.
- V Sloveniji smo v letu 2018 porabili na prebivalca **povprečno 93,1 kg žit**, od tega okrog **78,8 kg pšenice za prehrano** v ekvivalentu zrnja.

	Poraba na prebivalca (kg)					Stopnja samooskrbe (%)				
	2014	2015	2016	2017	2018*	2014	2015	2016	2017	2018*
Žito skupaj	88,6	89,9	90,3	90,0	93,1	76,6	72,1	74,1	63,1	67,9
- pšenica	75,4	76,3	76,1	74,9	78,8	59,0	52,1	52,5	46,2	40,2
- korusa	6,4	7,3	8,0	8,0	7,9	91,0	86,9	92,0	71,6	86,7
- ječmen	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	72,2	73,4	74,2	74,3	69,0

Površine žita v letih 2018 in 2019

	1.6.2018	1.6.2019	$\frac{2019}{2018}$
	ha		indeks
Žita za zrnje	95.003	95.564	100,6
od tega pšenica in pira	27.822	26.722	96,0
od tega ječmen	20.994	21.113	100,6
od tega tritikala	5.668	5.785	102,1
od tega koruza za zrnje	37.079	38.817	104,7

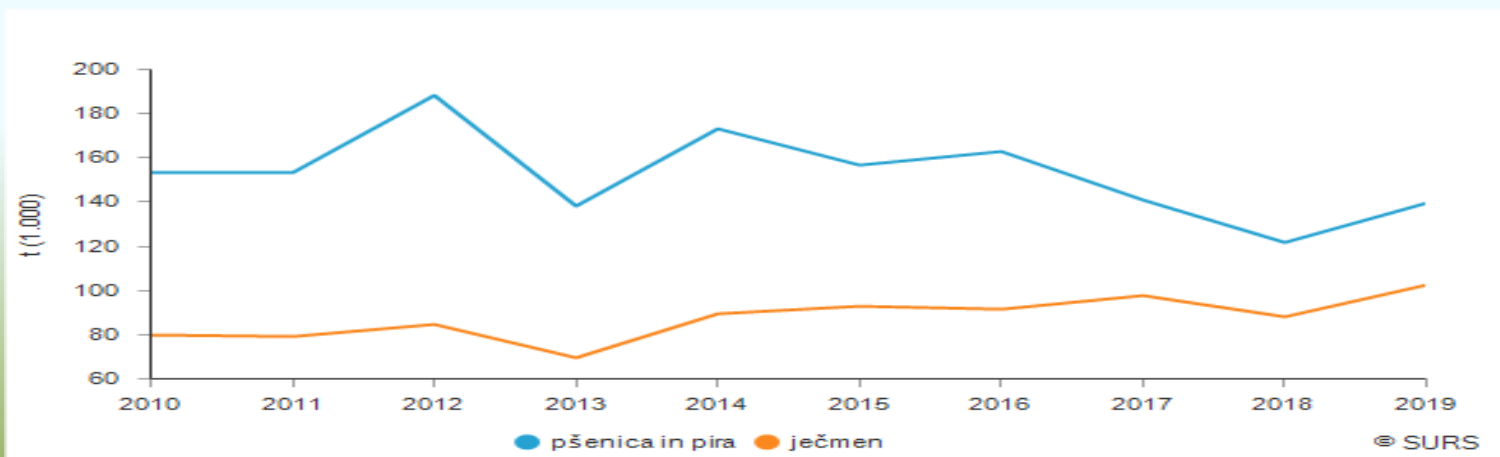
Vir: SURS

Skupna pridelava in pridelki žita v 2019

- Celoten pridelek pšenice, najpomembnejšega krušnega žita, je v letu 2019 znašal 138.856 ton, kar je 15 % več kot v letu 2018.
- Tudi povprečni hektarski pridelek je 5,2 t/ha, je bil za 18 % večji od predhodnega in za 8 % večji od povprečja zadnjih desetih let

	2019	$\frac{2019}{2018}$	2019
	t	indeks	t/ha
Pšenica in pira - skupaj	139.797	114,7	5,2
pšenica	138.856	115,0	5,3
pira	941	80,5	2,4
Rž	4.499	99,1	3,8
Ječmen	102.372	116,3	4,8
Oves	4.021	118,4	3,3

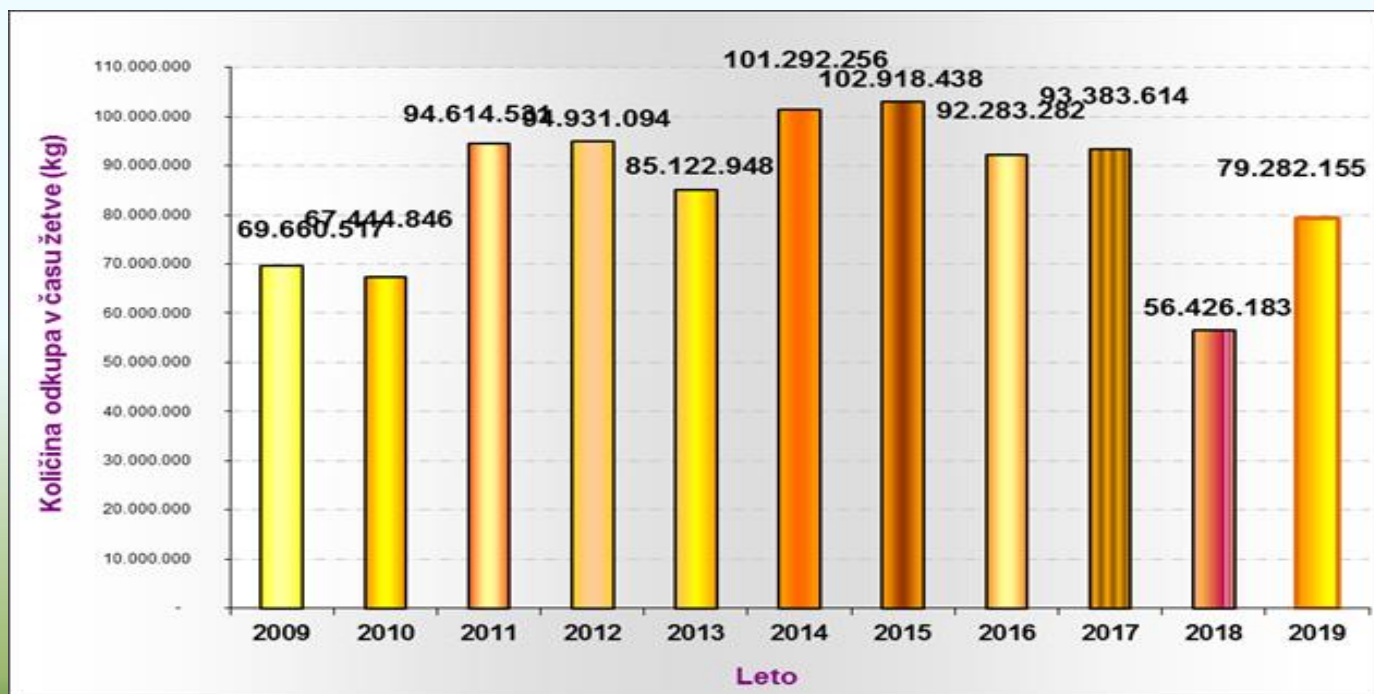
Pridelki pšenice in ječmena v letih 2010 do 2019

Odkup in odkupne cene pšenice v 2019

- Skupna količina prevzete/odkupljene pšenice je znašala 79.282 t
- Krušne pšenice je bilo 50.530 t in 28.751 t krmne pšenice
- Povprečna odkupna cena za krušno pšenico je znašala 168,4 EUR/t
- Povprečna odkupna cena za krmno pšenico je znašala 146,6 EUR/t

Odkupljena količina pšenice v času žetve; 2009-2019

Razmerje med krušno in krmno pšenico v letih 2016 do 2019

LETO	ODKUPLJENA PŠENICA (kg)	KRUŠNA (kg)	KRMNA (kg)	% KRUŠNE
2016	92.283.282	65.799.238	26.438.739	71
2017	93.383.614	76.241.767	17.141.847	82
2018	56.426.183	32.359.143	24.067.040	57
2019	79.282.155	50.530.457	28.751.698	64

Vir: AKTRP-TIS

Kakovost pšenice v letih 2009-2019

- Podatki se nanašajo na poročevalce, ki so v preteklem letu prevzeli oziroma odkupili več kot 1000 t pšenice v času žetve in posredovali analize krušne pšenice.

LETO	VLAGA (%)	PRIMESI (%)	HEKTOLITRSKA MASA (kg/hl)	BELJAKOVINE (%)	PADNO ŠTEVILO	SEDIMENT ACIJA
2009	13,02	3,55	75,34	12,75	219,04	
2010	12,64	3,78	79,38	13,14	293,74	
2011	12,81	2,88	80,71	12,53	293,47	
2012	11,69	3,32	79,62	12,83	334,19	
2013	12,35	2,87	80,54	13,58	340,57	
2014	12,94	2,75	78,75	12,75	326,18	38
2015	12,48	2,78	80,27	13,09	311,97	40
2016	13,04	2,88	79,67	12,99	350,51	46
2017	12,20	4,07	78,17	13,17	356,15	44
2018	13,07	2,92	76,98	13,89	309,08	51
2019	12,94	2,48	77,38	14,55	325,94	51

Vir: AKTRP - TIS

Neposredna plačila 2019

	Ovojnica za kampanjo 2019, izplačilo v letu 2020 (mio. EUR)	Del. (%)	Podatek o oddaji zbirne vloge 2019 in površini (podatek zajem AKTRP, ni še izvedenih upravnih kontrol)*		
Skupna ovojnica Uredba 1307/2013 (priloga II)	134,3		KMG	Ha ali Živali	Podpora 2019**
Osnovno plačilo (plačilne pravice)	75,2	56,0	55.926	460.481 ha	
Zelena komponenta	40,3	30,0			
Plačilo za območje z naravnimi omejitvami (PONO)	2,1	1,6	19.125	36.268 ha	
Plačilo za mlade kmete	2,0	1,5	4.506		
Proizvodno vezane podpore	17,4	13,0			
PVP strna žita	6,7	5,0	18.957	54.368 ha	122 €/ha
PVP mleko v GO	4,7	3,5	2.688	36.750 živali	128 €/živ.
PVP reja govedi	4,0	3,0	20.687	78.245 živali	51,5 €/živ.
PVP zelenjadnice	2,0	1,5	1.066	2.892 ha	696,5 €/ha

* število vlog in površina je podatek AKTRP zajem (torej pred administrativnim kontrolam in kontrolam na kraju samem)

** predviden znesek na podlagi podatkov zajema ZV, ko administrativne in kontrole na kraju samem še niso zaključene. Po opravljenih upravnih kontrolah bodo predvideni zneski malenkost drugačni.

Program razvoja podeželja 2014-2020 → žita

- Podukrep 4.1 **Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva**
izplačano 242.000 EUR: novogradnja skladišč za žita, nakup mehanizacije za spravilo žita...

- Podukrep 4.2: **Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov**

VRSTA DEJAVNOSTI	Izplačano, EUR
Pekarski izdelki	137.567
Poljščine razna žita	191.300
Testenine	722.280
Žita in proizvodi mlinske industrije	1.446.717
SKUPAJ ŽITO	2.497.864

23%

Nakup in posodobitev tehnološke opreme

Celoten podukrep 4.2	10.870.663
----------------------	------------

- Podukrep 6.1 **Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete**
- 96 mladih prevzemnikov (8,3 % vseh prevzemnikov) se ukvarja s poljedelstvom, od tega 18 s prevladujočo dejavnostjo pridelave žita

Ukrep 16: Sodelovanje

16.5-Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam

odobrena 2 projekta

- ✓ koruzni oklasek kot obnovljivi vir energije
- ✓ okoljsko učinkovita kmetijska pridelava koruze in pšenice na vodovarstvenih območjih

Ukrep: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (**KOPOP**)

OPERACIJA	KAMPANJA ZBIRNIH VLOG 2018		
	število KMG	ha	EUR
POLJEDELSTVO IN ZELENJADARSTVO	2.870	64.106	10.698.419
VODNI VIRI	1.965	37.399	9.398.396

Hvala za pozornost!